

17/02/2025

Επτά νέες εγγραφές στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το Υπουργείο Πολιτισμού ανακοινώνει την εγγραφή στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, επτά νέων στοιχείων, εφαρμόζοντας, ήδη από το 2006, την σύμβαση

για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Τα Δελτία για τα επτά στοιχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, που υποβλήθηκαν το 2022, έτυχαν συστηματικής επεξεργασίας από τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και την Εθνική Επιστημονική Επιτροπή για την Εφαρμογή της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003) με τη συνεργασία των κοινοτήτων των φορέων, αποσκοπώντας στη διαφύλαξη των παραδόσεων και τη μετάδοσή τους στις νεότερες γενιές.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Σύμβασης της UNESCO, η χώρα μας δημιουργήσε και εμπλουτίζει συστηματικά το Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, στο οποίο κοινότητες φορέων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν τη δυνατότητα να αναδείξουν τα στοιχεία που οι ίδιες θεωρούν σημαντικά, για την ταυτότητά τους.

Λειδινός Αίγινας

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, με την αποδοχή της εισήγησης της Επιτροπής, για την εγγραφή των επτά νέων στοιχείων στο Εθνικό Ευρετήριο, δήλωσε: «Η εγγραφή επτά νέων στοιχείων στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς αποτελεί μια σημαντική προσθήκη στο πολιτιστικό

αποτύπωμα της χώρας μας. Κάθε στοιχείο που καταγράφεται δεν είναι απλώς ένα κομμάτι της παράδοσής μας, αλλά μια ζωντανή έκφραση της ταυτότητας, της δημιουργικότητας και της συλλογικής μνήμης των κοινοτήτων μας. Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά είναι η ψυχή του πολιτισμού μας. Είναι τα τραγούδια, οι χοροί, τα έθιμα, οι τεχνικές και οι γνώσεις που περνούν από γενιά σε γενιά, χτίζοντας γέφυρες ανάμεσα στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Γι' αυτό και η διαφύλαξη και ανάδειξή τους αποτελεί προτεραιότητα για το Υπουργείο Πολιτισμού. Η καταγραφή των επτά νέων στοιχείων είναι το αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας επιστημονικών φορέων, τοπικών κοινοτήτων και πολιτιστικών συλλόγων, που εργάζονται, με αγάπη και γνώση, για τη διατήρηση της άυλης κληρονομιάς μας. Ωστόσο, η εγγραφή αυτή δεν είναι το τέλος της πορείας αλλά η αρχή μιας νέας πορείας για την προστασία, ανάδειξη και μετάδοση της ζωντανής κληρονομιάς μας, στις επόμενες γενιές».

Η ετήσια διαδικασία εμπλουτισμού του Εθνικού Ευρετηρίου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας ξεκινάει κάθε Ιανουάριο, με τη δημόσια πρόσκληση που απευθύνει η ΔΙΝΕΠΟΚ. Η Εθνική Επιστημονική Επιτροπή κατά τη συνεδρίαση της, στις 18 Δεκεμβρίου 2024, έκρινε θετικά την εισήγηση για την εγγραφή επτά στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, την οποία και έκανε δεκτή η Υπουργός Πολιτισμού.

Παρέα σε παραδοσιακό τσιπουράδικο στη Νέα Ιωνία

Τα στοιχεία που εγγράφονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας είναι τα εξής:

1.Η τεχνική της βαρελοποιίας, στην Achaia Clauss

Η τέχνη της βαρελοποιίας και κατ' επέκταση τα χειροποίητα βαρέλια που περιέχουν κρασί αλλά κυρίως γλυκιά, ερυθρή Μαυροδάφνη της Achaia Clauss είναι στο επίκεντρο της αμπελοοινικής πολιτιστικής ταυτότητας του Νομού Αχαΐας. Η τέχνη της βαρελοποιίας στην Achaia Clauss ξεκινάει από ιδρύσεώς της, το 1861 και σήμερα, ασκείται στο χώρο της για ανάγκες οινοποίησης και για σκοπούς πολιτιστικής ανάδειξης μέσα από τα χειροποίητα δρύινα βαρέλια, κατασκευής 1882 και μετά, γεμάτα ακόμα με Μαυροδάφνη άριστης ποιότητας. Επιπλέον, για την διάσωση της πολιτισμικής τεχνογνωσίας, έχει δημιουργηθεί Μουσείο Βαρελιού, όπου βιώνεται και ασκείται η τέχνη της κατασκευής του βαρελιού (το έτος 2010 εκδόθηκε σχετικό βιβλίο με αυτοχρηματοδότηση).

2.Η αμπελοοινική παράδοση της Μαυροδάφνης στην Achaia Clauss

Η Μαυροδάφνη της Achaia Clauss είναι στο επίκεντρο της αμπελοοινικής πολιτιστικής ταυτότητας του Νομού Αχαΐας. Για την παρασκευή της Μαυροδάφνης χρησιμοποιούνται σταφύλια από τις περιοχές της Πάτρας, τα οποία συγκεντρώνονται από τους ιδιόκτητους αμπελώνες και συμπληρωματικά από άλλους τοπικούς παραγωγούς που γνωρίζουν την ειδική επεξεργασία, διά της οποίας ανακόπτεται η ζύμωση με αλκοόλ, με αποτέλεσμα το γλυκό κρασί της Μαυροδάφνης, ένα προϊόν με μεγάλη διατροφική, οικονομική και συμβολική αξία το οποίο χρησιμοποιείται σε καθημερινές, αλλά και ιδιαίτερες περιστάσεις, με αποκορύφωμα τη χρήση του ως νάμα στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

3.Το ταφικό έθιμο των Ποντίων, στα Σούρμενα Αττικής

Το Ταφικό Έθιμο ξεκινά με την τέλεση της Πανηγυρικής Κυριακάτικης Θείας Λειτουργίας στον Ιερό Ναό Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στα Σούρμενα. Αμέσως μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, τα μέλη της κάθε οικογένειας μεταβαίνουν στο κοιμητήριο, όπου κάθε οικογένεια τελεί τρισάγιο στον οικογενειακό τάφο ενώ παράλληλα προσφέρονται στους παρευρισκόμενους συμβολικά κεράσματα (πασχαλινά αυγά και τσουρέκια). Αυτό το σημείο αποτελεί και τον πυρήνα του εθίμου, καθώς η παρουσία των μελών όλων των οικογενειών και η προσφορά των πασχαλινών εδεσμάτων σε ένα χώρο όπου αισθάνονται να συνυπάρχουν με τα κεκοιμημένα προσφιλή τους πρόσωπα, δημιουργεί το αναστάσιμο κλίμα που κυριαρχεί στον χώρο του κοιμητηρίου.

4.Κοινωνικές πρακτικές και παραδόσεις στα τσιπουράδικα του Βόλου και της Νέας Ιωνίας Μαγνησίας

Συνεχίζοντας μια παράδοση που μετρά περισσότερα από εκατό χρόνια, τα τσιπουράδικα του Βόλου και της Νέας Ιωνίας Μαγνησίας αποτελούν το δημοφιλέστερο είδος εστίασης στην περιοχή, με μεγάλη σημασία για την κοινωνική ζωή και για την οικονομία της. Χαρακτηριστικό τους είναι η μεγάλη ποικιλία μεζέδων που σερβίρονται με την παραγγελία τσίπουρου, με συγκεκριμένους κανόνες και τελετουργικό.

5.Λειδινός της Αίγινας

Έθιμο επαναλαμβανόμενο κάθε 14 Σεπτέμβρη στην Κυψέλη Αίγινας. Ονόμαζαν «ΛΕΙΔΙΝΟ» ένα πρόχειρο ελαφρύ γεύμα που έπαιρναν οι αγρότες το σούρουπο, επιστρέφοντας από μια κοπιαστική μέρα στα χωράφια. Η συνήθεια αυτή επαναλαμβανόταν κάθε μέρα από μέσα Μαρτίου έως μέσα Σεπτεμβρίου – περίοδος δηλαδή που η μέρα είναι μεγάλη και οι εργάτες δούλευαν «όσο έβλεπαν». Τους επόμενους έξι μήνες, η ημέρα μικραίνει οπότε ο χρόνος εργασίας στο ύπαιθρο αναγκαστικά περιορίζεται, σουρουπώνει νωρίς και δεν υπάρχει ανάγκη για «λειδινό» γεύμα. Παρομοιάζεται αυτή η διακοπή ως θάνατος του «Λειδινού» και σηματοδοτείται με μια παρωδία κηδείας ομοιώματος νεκρού, με μοιρολόι, ταφή, κόλλυβα που καταλήγει σε γλέντι.

6.Ο χορός της τράτας στην Περαχώρα και το Λουτράκι Κορινθίας

Ο «Χορός της Τράτας», αποτελεί ένα τελετουργικό χορευτικό δρώμενο με διαβατήριο χαρακτήρα, που λαμβάνει χώρα στην Περαχώρα και στο Λουτράκι Κορινθίας, καθ' όλη την διάρκεια του Τριωδίου, σε διάφορα σημεία αναφοράς των κοινοτήτων, όπως αυλόγυροι εκκλησιών και εξωτερικοί χώροι κοινοτικών κτιρίων,

ενώ την Καθαρά Δευτέρα ο χορός πραγματοποιείται στις κεντρικές πλατείες των δυο οικισμών. Οι συμμετέχοντες επιτελεστές, πιάνονται σταυρωτά και χορεύουν γύρω από την φωτιά, επιτελώντας έναν μέσα-έξω βηματισμό και τραγουδώντας αντιφωνικά τοπικά αποκριάτικα τραγούδια στα ελληνικά και στα αρβανίτικα.

7. Έθιμο Αϊ-Γιώργη στη Μητρόπολη Καρδίτσας

Το Έθιμο του Αη Γιώργη πραγματοποιείται στο χωριό Μητρόπολη (Παλιόκαστρο) Καρδίτσας, ανήμερα της γιορτής του Αγίου Γεωργίου, που σύμφωνα με το Ορθόδοξο εκκλησιαστικό εορτασμό, είναι μετακινούμενη γιορτή. Την ημέρα του εορτασμού και μετά τη Θεία Λειτουργία οι γυναίκες του χωριού συγκεντρώνονται στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου του Μεγαλομάρτυρα, πιάνονται στον χορευτικό κύκλο και χορεύουν τραγουδώντας αντιφωνικά χωρίς τη συνοδεία μουσικών οργάνων το «μοναδικό» τραγούδι του Αη Γιώργη. Το Έθιμο του Αη Γιώργη τελούνταν από παλιά στο χωριό αλλά τη δεκαετία του 1990 ατόνησε και ξεκίνησε να τελείται από το 2015 και πάλι με την επαναδραστηριοποίηση και πρωτοβουλία του Διοικητικού Συμβουλίου και των γυναικών του Μορφωτικού Συλλόγου Μητρόπολης.

Ταφικό Έθιμο 2019 Σούρμενα

Ταφικό Έθιμο Σούρμενα

ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΤΑΣ, ΛΟΥΤΡΑΚΙ 2017